Catalunya era un regne

Autor:
Data de publicació: 20-09-2010

En Manel Capdevila ens explica la importància de diferenciar entre el terme "regne d'Aragó" i el terme "Corona d'Aragó", i sobre el terme "Corona Catalano-Aragonesa" que designaria el territori del regne català.

Amb la finalitat de negar la legalitat d'aquest nom, la solució que han trobat alguns és dir que Catalunya no va ser mai un regne que només era un comtat, atès que a la capçalera dels manuscrits Jacme I i els seus descendents s'anomenen "Comtes de Barcelona", però no tenen en compte que Jacme I no era Comte, ni del comtat d'Urgell, ni del d'Empúries, ni del de Foix, ni del de Pallars (que formaven l'antic principat de Catalunya, del qual ell n'era príncep: Primus inter pares). Un territori pot esdevenir regne quan el seu senyor així ho vol i és coronat rei, ergo.. el "principat de Cathalunya" o "conjunt dels diferents comtats que formaven el principat" (que ho podia ser a partir de la coronació com rei, d'Anfós, fill de Ramon Berenguer IV i Peronella), per voluntat del seu rei Jaume I, que així ho va decidir, va esdevenir el "Regne de Catalunya", quedant escrit en el llibre dels Feyts del dit rei Jacme I, dictat per ell mateix, no per un cronista, i certificat pels seus descendents: el Cerimoniós quan signava Pere Terç com rei d'Aragó, es obvi que, sabent comptar, només podia ser Pere Terç com rei de Catalunya de València, de Mallorques etc.., i acabant per Felip I de Catalunya, quan va fer copiar els ms. a l'Escorial demanant exactitud al copista. Reductio ad absurdum: Només un súbdit del comtat de Barcelona li podia dir "Senyor Comte", atès que un de Pallars, un d'Urgel, un de Foix o un d'Empúries, només li podien dir dir "senyor rei", ja que el seu comte era un altre.

Cal fer una clara separació entre el terme regne d'Aragó (Osca, Çaragossa i Terol) i el terme Corona d'Aragó (terme aquest últim que més tard es faria servir per designar tot el conjunt de regnes que pertanyien al Comte de Barcelona, rei de Catalunya --Principat--, d'Aragó, de Mallorques, de València, de Sicília, de Sardenya, de Nàpols, de Granada, de Navarra i, fins i tot, de les Índies.

El terme "Corona Catalano-Aragonesa", tot i que s'esmenta poc històricament, és la denominació amb què es coneix actualment a Catalunya la històrica Corona d'Aragó, ja que expressa millor la realitat de la unió dels dos regnes. El fet que Catalunya era un "regne" es recolza (entre d'altres) en els set manuscrits (fins al s. XV) del "Llibre dels feits del rei en Jacme", com a documents oficials que acrediten aquesta denominació.

A "CASTILLA Y LEÓN" tenen una situació molt semblant. Històricament van formar la "CORONA DE CASTILLA", però actualment està acceptat per infinitat d'institucions, entre elles el govern d'Espanya, l'expressió "CORONA CASTELLANO-LEONESA".

Per tant, si es tracta del conjunt de dos regnes es pot designar perfectament com "CORONA CATALANO-ARAGONESA", igual que el cas de "CORONA CASTELLANO-LEONESA" que designa el conjunt d'aquells dos regnes.

Amb la finalitat de negar la legalitat d'aquest nom, la solució que han trobat alguns és dir que Catalunya no va ser mai un regne que només era un comtat, atès que a la capçalera dels manuscrits Jacme I i els seus descendents s'anomenen "Comtes de Barcelona", però no tenen en compte que Jacme I no era Comte, ni del comtat d'Urgell, ni del d'Empúries, ni del de Foix, ni del de Pallars (que formaven l'antic principat de Catalunya, del qual ell n'era príncep: Primus inter pares). Un territori pot esdevenir regne quan el seu senyor així ho vol i és coronat rei, ergo.. el "principat de Cathalunya" o "conjunt dels diferents comtats que formaven el principat" (que ho podia ser a partir de la coronació com rei, d'Anfós, fill de Ramon Berenguer IV i Peronella), per voluntat del seu rei Jaume I, que així ho va decidir, va

esdevenir el "Regne de Catalunya", quedant escrit en el llibre dels Feyts del dit rei Jacme I, dictat per ell mateix, no per un cronista, i certificat pels seus descendents: el Cerimoniós quan signava Pere Terç com rei d'Aragó, es obvi que, sabent comptar, només podia ser Pere Terç com rei de Catalunya de València, de Mallorques etc.., i acabant per Felip I de Catalunya, quan va fer copiar els ms. a l'Escorial demanant exactitud al copista. Reductio ad absurdum: Només un súbdit del comtat de Barcelona li podia dir "Senyor Comte", atès que un de Pallars, un d'Urgel, un de Foix o un d'Empúries, només li podien dir dir "senyor rei", ja que el seu comte era un altre.

La definició "'«Corona Aragonum et Catalonie»"' apareix en el Privilegi d'annexió de Mallorca a la Corona del 16 de setembre del 1286, tal com ho expressa En Ferran Soldevila a la seva Història de Catalunya.

Jaume I diu que Catalunya era un regne al Llibre dels Feits:

»Et cum Catalonia que est nobilius et honorabilius Regnum Yspanie habens quatuor comités videlicet Urgellensem, Empuriarum, Foxensem, Pallarensem. Habet etiam tot nobiles, ut pro uno de Aragonia sint in Catalonia quatuor, et pro uno milite quinqué, et pro uno clerico quinqué, et pro uno honorabili cive quinqué;»

»E fe que deuem a Deu, pus aquels de Cathalunya, que es lo meylor Regne D'Espanya, el pus honrat, el pus noble, perço car hi ha ·IIII· comtes, ço es lo comte D'urgell, el comte D'ampuries, el comte de Fois, el comte de Paylas: e hay Richs homens, que per ·I· que aqui naja na ·IIII· en Cathalunya, e per ·I· caualler na en Cathalunya ·V·, e per ·I· clergue que aci haja la na ·X·, e per ·I· ciutada honrat na en Cathalunya ·V·: e pus aquels de la pus honrada terra Despanya nos uolgren guardar en dar a nos del lur, uosaltres que tenits nostra honor, qui ·XXX· milia qui ·XX· milia, qui ·XL· milia sous, bens deuriets aiudar, e maiorment car tot se romandria en uos, ab mes que nos uos hi anadiriem del nostre...».

També he recollit diverses citacions que fan diferència entre Aragó (Regne) i Catalunya (Regne-Principat-Comtat)

· —Jaume I. Llibre dels feits, cap. 119:
« E l'alcaid e tots los vells e el poble de la terra eixiren contra aquestes galees al port de la Ciutadella e demanaren: -De qui són les galees? E dixeren que del rei d'Aragó e de Mallorques e de Catalunya e que eren missatgers seus».
· —Jaume I. Llibre dels feits, cap. 167:
« E tal consell no em donets que mal tornaria jo en Catalunya e en Aragó e ab gran vergonya de mi si jo aital llogar com aquest no prenia».
· —Jaume I. Llibre dels feits, cap. 241:
« E ab l'ajuda de Déu e ab aquells qui tenen nostres feus en Catalunya e honors en Aragó».
· —Jaume I. Llibre dels feits, cap. 392:

«Pus aquels de Cathalunya, que es lo meylor Regne Despanya, el pus honrat, el pus noble... E ha hi rics-homens que per un que aquí (regne d'Aragó) n'haja n'ha quatre en Catalunya e per un cavaller n'ha en Catalunya cinc, e per un clergue que ací allà n'ha deu, e per un ciutadà honrat n'ha en Catalunya cinc».
· —Alfons II el franc al mestre del Temple, abril del 1290:

« consideratis malis ac dampnis Terre Sancte illatis per inimicos fidei, ut per venerabilem et dilectum nostrum fretem Berengarius de S.Justo magistrum milice Templi in Aragonia et Cathalonia nuper intelleximus fuimus(...)».

· —B. de Vilaragut a Jaume, rei de Sicília. 1290:
«E recomten aqueles letres quel prinse a dada sa fila ha Karlot de Fransa (...) e renonsia a la donacio que li era estada feta Darago e de Catalunya (...)».
· —capítols missatgers de Jaume II, març del 1295:

« Essi per aventura lo rey Daragon no pogues retre Sicilia (...) lo rey Daragon enten que per aço la sua pau no romanga abans la aya ben e complidament el e tot ço que a la Corona Daragon e al Comptat de Barcelona pertany».

· —Ramon Muntaner, Crònica, cap. CCXCVI:
«E divenres matí venc, la gràcia de Déu,de bona pluja, que pres tot Aragon e Catalunya e Regne de Valencia e de Murcia e durà entrò per tot lo dicmenge tot dia».
· —Crònica de Pere terç, cap. I-42:
«Com lo dit infant En Jacme (...) renuncià de fet als dits regnes d'Aragó, de Valencia, de Sardenya, e de Corsega e al

comdat de Barcelona e a tots drets que hagués per dret de primogenitura».

Catalunya era un regne segons la carta de Joana la Boja a Joan d'Agramunt

"Sobrecarta de la Reina Doña Juana en que se inserta el asiento hecho por orden del Rey su Padre con Juan de Agramonte para ir con dos navios al descubrimiento de Terranova. Falta la conclusión , y según apunte a la cabeza de la copia es de Octubre de mil quinientos once. (Arch. de Sim.) [11]
Doña Juana...Por cuanto por parte de vos Juan de Agramonte, catalán, natural de Lérida, que es en el reino de Cataluña , me fué fecha relación quel Rey mi Señor é Padre mandó tomar é tomó cierto concierto é asiento con vos para que vos hayáis de ir, é vayáis, á vuestra costa y misión .."

Dit pel mateix Cervantes, a La Galatea:

«Contó el mesmo sacerdote que os he dicho; y fue que, viniendo Timbrio caminando por el reino de Cataluña, a la salida de Perpiñán, dieron con él una cantidad de bandoleros, los cuales tenían por señor y cabeza a un valeroso caballero catalán, que por ciertas enemistades andaba en la compañía, como es ya antiguo uso de aquel reino, cuando los enemistados son personas de cuenta, salirse a ella y hacerse todo el mal que pueden, no solamente en las vidas, pero en las haciendas: cosa ajena de toda cristiandad y digna de toda lástima» (fol. 91r).

Conclusió

Encara que, a partir d'un cert moment, "històricament", el títol de "Regne de Catalunya" aparegui poc en els documents, sabem que Catalunya va portar la veu cantant amb un "ratio" segons Jacme I de: "richs homens" 4:1, cavallers 5:1, clergues 10:1, "homens" honrats 5:1, sous 40.000:0 (caldria afegir... de galeres 100:0...). En aquest cas concret (el de la conquesta de Múrcia), els nobles del regne que Jacme I anomena "Aragonia" no van donar ni un sou, tot i que en altres expedicions i en d'altres moments la cosa podria ser una mica diferent.
A part d'altres mitjans (i dels exposats pel rei Jacme), a la conquesta de Mallorca i a partir d'ella, el "regne de Catalunya" va aportar a la seva meitat de la "Corona" (proporció que aniria canviant amb les noves incorporacions), una cosa que el "regne d'Aragó", mai no havia tingut: el mar, amb el comerç que va donar la riquesa a Catalunya.

En canvi el "regne de Catalunya" ha viscut tota la seva història sempre de cara al mar, i no oblidem que la grandesa de la "Corona d'Aragó" va arribar a partir de les conquestes mediterrànies, que van anar ampliant el front marítim..., conquestes que no s'haurien pogut acomplir sense les naus i els ports catalans. Per tant, per tots els fets esmentats, tot i que el nom "Corona d'Aragó" apareix profusament en una innombrable quantitat de documents i és el nom amb què es coneix universalment, podem emprar sense faltar a la veritat el terme "Corona Catalano-Aragonesa", que és el que millor reflecteix la realitat històrica.

Francisco Manuel de Melo, PORTUGUÉS, va ser un escriptor, polític i militar portuguès. Historiador, pedagog,

moralista, dramaturg i poeta, va esdevenir un representant important de la literatura barroca peninsular. Va formar part igualment de la història literària, política i militar d'Espanya, al capdavant de l'exèrcit de la qual va servir tant en la guerra de Flandes com en la revolta de Catalunya del 1640. En 1631 va rebre la distinció de l'Orde de Crist de mans de Felip IV de Castella i la seva presència a la Cort madrilenya va esdevenir constant. Va tenir relació amb els cercles intel·lectuals castellans i va tenir tracte i amistat amb Francisco de Quevedo. "abrasando sus campañas, arruinando sus pueblos, consumiendo sus tesoros, vituperando sus honores y últimamente reduciendo la ilustre NACIÓN CATALANA miserable esclavitud; que a fin de conseguir su castigo les convidaba el rey con la honestidad de los partidos, disimulándose en todos el enojo que los movía, por lo cual, no sólo decíales era lícito rehusar como violentísimo y tiránico el cetro de Felipe, sino que también debían nombrar y escoger un príncipe justo y grande". 1645, Francisco Manuel de Melo, Historia de los movimientos, separación y guerra de Cataluña. Jerónimo Zurita y Castro ARAGONÈS. historiador. Victoria y despojos della; y castigo cruel en los vencidos. Ejecutóse cruelísimamente la victoria contra los sicilianos, excediendo el almirante el modo de la venganza de la muerte de su sobrino Juan de Lauria no dejando ninguno a vida, y mandó pasar a cuchillo muchos nobles mecineses que halló que se habían rendido; entre los cuales fueron Federico Russo, Perono Russo, Ramón de Ansalón, Jaime de Scordia y Jaime Capichi y otros barones muy principales. Lo cual se hizo con grande nota de la NACIÓN CATALANA. Y el rey don Fadrique se volvió a Mecina con lo restante de su armada. 1562, Jerónimo Zurita, Anales de la corona de Aragón. I eixe"MONSTRUO DE LA NATURALEZA", com deia Servent/Cervantes, "EL GRAN LOPE DE VEGA", castellà, signador. ROMA Bien Marco Antonio le venga. ESPAÑA Bien Barbarigo batalla. VENECIA ¡Qué bien don Iuan de Cardona con la NACIÓN CATALANA! ROMA ¡Y qué bien Héctor Espínola los ginoveses alaba¡ ESPAÑA ¡Y cuán diestro Iuan Andrea rompe, enviste y desbarata¡ VENECIA Huyendo sale Uchalí. ROMA Ya toma puerto en la playa. 1595 - 1603, Lope de Vega Carpio, La santa liga

Grid ViewFeed View

Like · Comment

6

Like · Comment

3

Like · Comment

2

Like · Comment

3

Like · Comment

3

Like · Comment

2

Like · Comment

2

Like · Comment

3

Like · Comment

1

Like · Comment

1

Like · Comment

1

Like · Comment

2

Like · Comment

2

Like · Comment

1

Like · Comment

1

Like · Comment

Like · Comment

1

Like · Comment

1

Like · Comment

2

Like · Comment

2

Like · Comment

1

Like · Comment

2

Like · Comment

2

Like · Comment

1

Like · Comment

1

Like · Comment

2

Like · Comment

11

Like · Comment

6

Like · Comment

5

1

Like · Comment

8

1

Like · Comment

6

Like · Comment

6

LikeShow more reactions

CommentShare

Top Comments